

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning, inklusive föreskrifter för resultatutjämningsreserv

Bakgrund

Enligt kommunallagen 8 kap 1 § ska fullmäktige besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Kommunen har också möjlighet att avsätta pengar till en resultatutjämningsreserv. Riktlinjerna ska därför även innehålla bestämmelser som reglerar hanteringen av sådan reserv.

Kommentarer:

Kommentarerna i detta förslag utgör inte en del av riktlinjerna. I stället syftar kommentarerna till att förklara/förtydliga innehållet i förslaget.

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Förutsättningar

Som allmän utgångspunkt för god ekonomisk hushållning gäller att varje generation själv måste bära kostnaderna för den service som konsumeras. Detta innebär att ingen generation ska behöva betala för det som tidigare generationer har förbrukat. Resultatet måste därför vara tillräckligt stort för att motsvarande servicenivå ska kunna säkerställas för nästkommande generation.

Dessa riktlinjer för god ekonomisk hushållning ska ha ett längre tidsperspektiv än de finansiella mål som fastställs i samband med respektive års budgetbeslut. För att kunna ha detta längre perspektiv bör de ekonomiska förutsättningarna för Simrishamns kommun beskrivas.

Kommunens ekonomiska ställning mätt i form av soliditet uppgår vid utgången av år 2012 till cirka 56 %. Inkluderas ansvarsförbindelsen för pensioner är soliditeten cirka 15 procent. Soliditeten är något högre än genomsnittet för kommunerna i riket (2011 utgör jämförelseår). Kommunen har haft positiva ekonomiska resultat de senaste tio åren. Balansresultatet har under dessa år i genomsnitt uppgått till 1,9 procent av skatteintäkter och statsbidrag. En nivå som får anses tillfredställande med tanke på den befolkningsutveckling som redovisas nedan.

Simrishamns kommun har haft en långvarig negativ befolkningsutveckling. De senaste 10 åren har invånarantalet minskat med drygt 2 procent. Sedan utgången av år 2007, det vill säga under den senaste femårsperioden, har befolkningen minskat med 300 drygt personer. En minskning motsvarande cirka 1,6 procent. En statistiskt framräknad prognos för de kommande åren visar en fortsatt befolkningsminskning. Kommunens invånare har en hög medelålder jämfört med riket, vilket medför ett prognostiserat negativt födelsenetto. Samtidigt visar prognosen ett visst positivt flyttnetto framöver. Enligt prognosen kommer andelen äldre att stiga successivt många år fram i tiden och i en takt som sannolikt är snabbare än för den genomsnittliga kommunen.

Sammanfattningsvis måste ambitionen vara att nå en mer positiv utveckling än vad den statistiskt framräknade prognosen indikerar. Målen för god ekonomisk hushållning bör i nuläget ta sin utgångspunkt från att Simrishamn lyckas behålla nuvarande invånarantal.

Med ett oförändrat invånarantal är en rimlig slutsats att det bör gälla restriktivitet avseende att öka låneskulden. Samtidigt bedöms det inte långsiktigt som tillräckligt med en investeringstakt motsvarande enbart avskrivningsnivån, detta beroende på att avskrivningarna utgår från historiska anskaffningsvärden. Detta är ett skäl till att kommunen behöver en positiv resultatnivå framöver. Ett annat skäl för framtida överskott är att värdesäkra det egna kapitalet. Då det egna kapitalet i nuläget uppgår till cirka 600 mnkr bör, utifrån Riksbankens inflationsmål på 2 % (+/- 1%), ett rimligt resultatmål grundat på denna aspekt hamna mellan 6 och 18 mnkr.

Utifrån ovanstående redovisas nedan finansiella mål i ett mer långsiktigt perspektiv.

Finansiella mål

Som övergripande finansiellt mål i Simrishamns kommun gäller:

- Ekonomin sätter gränsen för verksamhetens omfattning.

Det övergripande målet bryts ned i följande finansiella mål att gälla för en flerårsperiod:

- Balanskravsresultatet ska för en femårsperiod i genomsnitt minst motsvara 1 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag, kommunalekonomisk utjämnning och fastighetsavgift.
- Investeringar inom den skattefinansierade verksamheten ska fullt ut självfinansieras, det vill säga nyupplåning ska undvikas. För den avgiftsfinansierade vatten- och avloppsverksamheten kan undantag göras efter en bedömning av hur taxenivåerna påverkas.

Utifrån ovanstående ska resultatmålet och målet avseende finansiering av investeringar i samband med respektive års budgetbeslut specificeras för den avsedda planeringsperioden.

Kommentarer:

För att kunna fortsätta med nuvarande investeringsnivå utan ökad upplåning bör resultatmålet minst motsvara 1 % av skatteintäkter och statsbidrag. I nuläget innebär detta ett balanskravsresultat på ca 9 mnkr. Nivån ligger i underkant för att inflations-skydda det egna kapitalet utifrån Riksbankens inflationsmål. Samtidigt är målet formulerat som minst 1 procent. När det gäller målet rörande finansiering av investeringar öppnas det i förslaget upp för viss lånefinansiering avseende vatten- och avloppsverksamheten. Orsaken är att det finns starka indikationer på att de närmaste årens investeringsbehov för denna verksamhet kan bli svår att hantera inom nuvarande lånetak. Därtill gäller att denna verksamhet ska finansieras genom avgifter.

Verksamhetsmässiga mål

Särskilda verksamhetsmässiga mål med inriktning på god ekonomisk hushållning ska fastställas i samband med respektive års budgetbeslut. Dessa mål har huvudsakligen syftet att tillse att eventuella ekonomiska förändringar till följd av de finansiella målen inte har allt för begränsande inverkan på servicenivån. Målen ska inriktas på områden som har särskild ekonomisk betydelse, så som exempelvis befolkningsutveckling, personalsituation, förvaltning av tillgångar och/eller verksamhetsområden med betydande kostnadsandel. Dessa mål bör lämpligen fastställas för minst en mandatperiod.

Fullmäktige ska därutöver i samband med respektive års budgetbeslut fastställa verksamhetsmål som är styrande för ambitionsnivån avseende nämndernas verksamhet.

Kommentarer:

Ambitionsnivån för verksamheterna ska styras via den beslutade visions- och målstyrningsmodellen (vision -> strategiska utvecklingsområden -> fokusområden -> nämndsmål). De särskilda verksamhetsmålen med inriktning på god ekonomisk hushållning har ett annat syfte, nämligen att möjliggöra en övergripande avstämning av hur den ekonomiska utvecklingen har påverkat den verksamhet som bedrivits.

Bedömning av god ekonomisk hushållning

I respektive års årsredovisning ska en bedömning göras av om kommunens utveckling ligger i linje med god ekonomisk hushållning.

Bedömningen ska grundas på en sammanvägning av utfallet i förhållande till de finansiella målen och verksamhetsmålen med inriktning på god ekonomisk hushållning. Även utfallet för de verksamhetsmål som fastställts som styrande för nämndernas verksamhet ska ingå i den samlade bedömningen.

Kommentarer:

Uppföljningen av god ekonomisk hushållning behöver grundas på en bedömning. I årsredovisningen ska lämnas motiveringar för en sådan samlad bedömning.

Föreskrifter för resultatutjämningsreserv

Förutsättningar

Enligt kommunallagen, 8 kap 3 d §, får kommunen under vissa förutsättningar reservera en del av det ekonomiska resultatet i en resultatutjämningsreserv. En resultatutjämningsreserv utgör en del av kommunens eget kapital. Reserven kan sedan disponeras för att täcka underskott under en lågkonjunktur. Syftet med reserven är således att utjämna normala svängningar i skatteunderlaget över konjunkturcykeln för att skapa större flexibilitet för verksamheterna.

Reservering

Reservering till resultatutjämningsreserv ska göras i syfte att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. I Simrishamns kommun får reservering göras utifrån reglerna i kommunallagen 8 kap 3 d §, andra stycket. Detta innebär att kommunen får göra en reservering till en resultatutjämningsreserv med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller balanskravsresultatet som överstiger en procent av skatteintäkter, generella statsbidrag, kommunalekonomisk utjämning och fastighetsavgift. I ett läge med ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser, är gränsen för reservering 2 procent av de ovan nämnda posterna.

Kommunen kan redan i samband med budgetbeslutet planera för att göra en reservering till resultatutjämningsreserven. Slutligt beslut kan dock tas först i samband med behandlingen av årsredovisningen.

Kommentarer:

- *I bokslut 2012 uppgår kommunen eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser, till cirka 159 mnkr. Utifrån kommunallagen är således aktuell gräns för reservering den del av resultatet som överstiger 1 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.*
- *Föreslagna regler följer den miniminivå som regleras i kommunallagen. Kommunen kan välja striktare riktlinjer, exempelvis genom att resultatnivån skulle vara högre innan reservering får ske. En orsak till att förslaget utgår från lagens miniminivå är att kommunen redan tidigare gjort bedömningen att ett resultatmål på 1 procent är en rimlig nivå utifrån den nuvarande befolkningsutvecklingen.*
- *Kommunerna har inledningsvis möjlighet att reservera medel i resultatutjämningsreserven om resultaten varit tillräckliga under åren 2010-2012. För Simrishamns del kan därmed cirka 17,2 mnkr av det egna kapitalet specificeras som resultatutjämningsreserv. Beräkningen framgår av bilaga.*

Disposition

Disposition av resultatutjämningsreserven får endast göras av konjunkturmässiga skäl och enbart för att täcka ett negativt balanskravsresultat till följd av en lågkonjunktur.

Bedömningen av konjunktorens effekt på intäkterna görs genom att jämföra aktuellt års prognostiserade underliggande skatteunderlagsutveckling i riket med den genomsnittliga underliggande utvecklingen under den senaste tioårsperioden. Om det aktuella årets prognostiserade skatteunderlagsutveckling understiger genomsnittet för de senaste 10 åren får disposition göras med mellanskillnaden, beräknat på intäkter i form av skatteintäkter och inkomstutjämnning.

Vid beslut om disposition bör en samlad bedömning göras av effekterna på flera års sikt så att de reserverade medlen i resultatutjämningsreserven fördelas på ett ansvarsfullt sätt under hela lågkonjunkturen.

Kommunen kan redan i samband med budgetbeslutet planera för att göra en disponering från resultatutjämningsreserven. Slutligt beslut kan dock tas först i samband med behandlingen av årsredovisningen.

Kommentarer:

- I Kommunallagen 8 kap 3 d § anges "Medel från en resultatutjämningsreserv får användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel". Således är det endast av konjunkturella skäl som disponering får ske och inte för att undvika verksamhetsanpassning eller anpassning av skattesatsen till följd av andra orsaker.
- Disponering får endast göras för att täcka upp ett negativt balanskravsresultat, inte för att upprätthålla ett överskottsmål.
- Att bedöma konjunktursituationen enskilda år är av naturliga skäl svårt. Ovan har vi valt att följa Sveriges Kommuner och Landstings förslag till utformning som utgår från det underliggande skatteunderlagets utveckling. Med underliggande skatteunderlag menas att justering görs för de förändringar i skattelagstiftningen som påverkar det kommunala skatteunderlaget. Aktuell bedömning (april 2013) redovisas nedan:

Underliggande skatteunderlagsutv (%)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Snitt 10 år	4,6	4,2	3,9	3,8	3,8	3,9	3,9	3,9
Utfall/Prognos	1,6	2,8	4,4	4,1	3,6	3,2	4,0	4,7
Differens	-3,0	-1,4	0,5	0,3	-0,2	-0,7	0,2	0,8

- Med ovanstående beräkning kan utifrån nuvarande skatteunderlagsprognos cirka 1,5 mnkr av en reserv användas för att år 2013 täcka upp ett eventuellt negativt balanskravsresultat (knapp 0,2 % av beräknade skatteintäkter och inkomstutjämnning på cirka 872 mnkr). För 2014 blir nivån cirka 6,0 mnkr utifrån nuvarande prognos.